Vestfold og Telemark revisjon

Greve Biogass AS

Eierskapskontroll | Sandefjord kommune

25: 3907 404

Innhold

Sammendrag 3

1. Innledning 5

1.1. Kontrollutvalgets bestilling 5
1.2. Problemstilling og revisjonskriterier 5
1.3. Avgrensning 5
1.4. Metode og kvalitetssikring 5
1.5. Uttalelser fra eierrepresentant og selskap 6

2. Konsernet 7

3. Eiers styring av selskapet 8

3.1. Styringsdokumenter 8
3.2. Gjennomføring av generalforsamlinger 12
3.3. Eiermøter og kommunikasjon mellom eier og konsern 16

4. Styrenes forvaltning 21

4.1. Revisjonskriterier 21
4.2. Greve Biogass AS 23
4.3. Den Magiske Fabrikken 25
4.4. Revisors vurdering 28

5. Konklusjoner og anbefalinger 29

5.1. Konklusjoner 29
5.2. Anbefalinger 29

Litteratur og kildereferanser 31

Vedlegg 32

Vedlegg 1: Uttalelser fra Sandefjord kommune 32
Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring 33

Sammendrag

I denne forvaltningsrevisjonen har vi undersøkt følgende problemstillinger:

- Styres konsernet i samsvar med kommunens vedtak og føringer, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for eierstyring? Her vil vi se på
    - kommunens styringsdokumenter
    - gjennomføring av generalforsamlinger og andre eiermøter i konsernet
    - kommunikasjon og avklareringer mellom konsern og eier

- Har styrene ivaretatt sitt ansvar for forvaltningen av selskapene og tilsyn med daglig leder?

Konklusjon

Styres konsernet i samsvar med kommunens vedtak og føringer, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for eierstyring?
Vi mener at konsernet i all hovedsak styres i samsvar med kommunens vedtak og andre relevante føringer og krav. Det innebærer blant annet at innkallinger til generalforsamlinger i morselskapet blir behandlet i formannskapet, at kommunens representant i generalforsamling har hatt fullmakt og dessuten at det blir gjennomført jevnlige eiermøter med selskapet.

Vi vil likevel kommentere følgende:

- Kommunen har ikke stilt utbytte- eller avkastningsmål til selskapet.
- Styringsdokumenter for selskapet, så som vedtekter og aksjonæravtaler, bør jevnlig revideres. Det er gjort vesentlige endringer i virksomheten til Greve Biogass de siste årene, og vi mener derfor at det kan være behov for å oppdatere disse dokumentene.
- Det fremgår ikke alltid av protokollene fra generalforsamlingene om beslutninger har vært enstemmige eller om det har vært dissens.
- Formuleringen i eierskapsmeldingen om å kreve informasjon fra selskapet er uklar, både i forhold til reglene om likebehandling av aksjonærer, og når det gjelder hvem i kommunen som skal kunne kreve slik informasjon.

Har styrene ivaretatt sitt ansvar for forvaltningen av selskapene og tilsyn med daglig leder?
Vi mener at styrene ivaretar ansvaret for forvaltningen av selskapet og fører tilsyn med daglig leder.

Forvaltnings- og tilsynsansvaret ivaretas blant annet ved at styrene har jevnlige styremøter som behandler rapporter om driften i selskapet, at de vedtar budsjetter og planer for virksomheten og dessuten at det er utarbeidet instrukser både for styrene og for daglig leder.

Som nevnt over, kan det være behov for å gjøre endringer i styringsdokumenter for Greve Biogass, herunder styreinstruksen. Vedtektene må revideres dersom selskapet ikke lenger skal ha daglig leder.

Anbefalinger

Vi anbefaler kommunen å

- vurdere om det er behov for å revidere styringsdokumenter for Greve Biogass.
- vurdere om det er behov for å justere føringen i eierskapsmeldingen om retten til å kreve informasjon fra selskapene.
- sørge for at generalforsamlingsprotokoller skrives i samsvar med gjeldende krav.

Bø, 22. september 2025

1. Innledning

1.1. Kontrollutvalgets bestilling

Oppdraget er bestilt av kontrollutvalget i Sandefjord kommune i sak 16/25.

Reglene om eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskap står i kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav c og d, jf. § 23-3, § 23-4 og § 24-2, og i forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

1.2. Problemstilling og revisjonskriterier

Rapporten handler om følgende problemstillinger:

1. Styres konsernet i samsvar med kommunens vedtak og føringer, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for eierstyring? Her vil vi se på
    a. kommunens styringsdokumenter
    b. gjennomføring av generalforsamlinger og andre eiermøter i konsernet
    c. kommunikasjon og avklaringer mellom konsern og eier

2. Har styrene ivaretatt sitt ansvar for forvaltningen av selskapene og tilsyn med daglig leder?

Revisjonskriteriene[1] i denne eierskapskontrollen/forvaltningsrevisjonen er hentet fra kommuneloven, aksjeloven og kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Kriteriene framgår under hver problemstilling i rapporten.

1.3. Avgrensning

Oppdraget er avgrenset til perioden 2023 til 2025.

Når det gjelder problemstilling 2, ser vi på systemet rundt styrets arbeid. Det betyr at vi ikke vurderer det materielle innholdet i styresakene eller i styrenes beslutninger.

1.4. Metode og kvalitetssikring

Eierskapskontrollen er gjennomført av Anne Hagen Stridsklev som prosjektleder og oppdragsansvarlig. Kirsti Torbjørnson har vært kvalitetsikrer.

Metodene i denne eierskapskontrollen/forvaltningsrevisjon er dokumentgjennomgang og intervju. Vi har gjennomgått styresaker i selskapene og annen relevant dokumentasjon. Vi har intervjuet daglig leder og styreleder i selskapene, og ansatte i kommunen med ansvar for eierskap.

[1] Det skal alltid etableres revisjonskriterier i forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 15 og revisjonsstandardene RSK 001 og RSK 002. Revisjonskriterier er de regler og normer som gjelder innenfor det området vi skal undersøke. Revisjonskriteriene er grunnlaget for revisors analyser, vurderinger og konklusjoner.

Det står mer om metode og tiltak for kvalitetssikring i vedlegg 2 til rapporten.

1.5. Uttalelser fra eierrepresentant og selskap

Rapporten er sendt til uttalelse til kommunen v/ eierrepresentant og til selskapene Greve Biogass AS og Den Magiske Fabrikken AS, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 14.

Greve Biogass og Den Magiske Fabrikken hadde ingen kommentarer til rapporten. Uttalelsen fra Sandefjord kommune ligger i vedlegg 1. Uttalelsen har ikke ført til endringer i rapporten.

2. Konsernet

Konsernet består av morselskapet Greve Biogass AS og datterselskapet Den Magiske Fabrikken AS. Fra 1.1.2023 ble driften av biogassanlegget og alle ansatte overført fra Greve Biogass AS til datterselskapet Den Magiske Fabrikken AS. Samtidig kom Lindum AS inn som eier i Den Magiske Fabrikken med en eierandel på 34 %. Greve Biogass AS eier de resterende 66 %.

Greve Biogass AS eier også 45 % av Reklima AS. Lindum AS eier de resterende aksjene i dette selskapet.

Formålet er som følger:

> *Selskapets formål er av forretningsmessig karakter, og virksomhet skal baseres på forretningsmessige prinsipper og miljømessige hensyn. Selskapet kan delta i og ha eierinteresser i andre virksomheter innenfor rammen av selskapets formål. Utvikle verdikjeder basert på biologisk avfall og annet avfall med produksjon av biogjødsel, biogass, biohydrogen, biokull, grønn Co2 og andre beslektede energi og gjødsel produkter.*

Greve Biogass AS har ingen ansatte og er et rent holdingsselskap.

Greve Biogass er eid av:	
Tønsberg kommune	25,593 %
Sandefjord kommune	**14,646 %**
Horten kommune	12,209 %
Skien kommune	10,378 %
Færder kommune	10,215 %
Larvik kommune	9,321 %
Holmestrand kommune	6,269 %
Porsgrunn kommune	6,243 %
Bamble kommune	4,324 %
Siljan kommune	0,802 %

Formålet til den Magiske Fabrikken AS er å

> *Utvikle verdikjeder basert på biologisk avfall og annet avfall med produksjon av biogjødsel, biogass, biohydrogen, biokull, grønn CO2 og andre beslektede energi- og gjødselprodukter.*

Selskapet hadde 23 ansatte ved utgangen 2024.

3. Eiers styring av selskapet

Styres konsernet i samsvar med kommunens vedtak og føringer, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for eierstyring?

3.1. Styringsdokumenter

3.1.1. Revisjonskriterier

Aksjeloven
Ifølge aksjeloven § 2-2 skal vedtektene minimum angi selskapets foretaksnavn, selskapets virksomhet, aksjekapitalens størrelse og aksjenes pålydende.

KS' anbefalinger om godt eierskap
KS anbefaler at kommunestyret utarbeider og jevnlig reviderer styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet. Dersom vedtektene/selskapsavtalen kun regulerer de forholdene som er påkrevet (minstekrav) i den aktuelle selskapsloven, kan det noen ganger være hensiktsmessig å utarbeide andre styringsdokumenter. Kommunen kan ha strategi- og styringsdokumenter som alle selskap må forholde seg til, for eksempel en generell miljøpolicy, åpenhetsprofil eller mål om lokale utviklingstiltak som selskapene skal bidra til å realisere. Slike dokumenter er ikke lovfestet, men kan være en del av eierstyringen.[2]

KS anbefaler videre at bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling bør tas inn i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens behov for tid til å behandle aktuelle saker.[3]

Kommunens eierskapsmelding
Sandefjord kommunes eierskapsmelding ble vedtatt i 30. mai 2024 i kommunestyresak 53/24. Før denne eierskapsmeldingen ble vedtatt, gjaldt eierskapsmeldingen som ble vedtatt i 2020 i kommunestyresak 81/20. Vi baserer kriteriene på den gjeldende eierskapsmeldingen. Vi kommenterer kort, der det er relevant, hvis den gamle eierskapsmeldingen har andre føringer enn den gjeldende.

Eierskapsmeldingen sier at kommunen som eier skal definere mål og stille krav til virksomheten. Kommunens mål og strategier for virksomhetene skal kommune til uttrykk gjennom godkjente vedtekter, selskapsavtaler, aksjonæravtaler og strategidokumenter.

Kommunestyret bør revidere generelle styringsdokumenter jevnlig og påse at disse er hensiktsmessige og i tråd med gjeldende mål. Kommunens mål skal komme til uttrykk i generalforsamling eller i representantskapsmøte. Eierskapsmeldingen sier videre at kommunens

[2] KS anbefaling 5. Revidere styringsdokumenter jevnlig
[3] KS anbefaling 8. Sørge for bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlinger og representantskapsmøter

mål i tillegg kan komme til uttrykk gjennom eventuelle avkastningskrav, krav til effektivitet og utbytteforventninger. For virksomheter som opererer i et kommersielt marked, bør kommunen stille konkrete utbytte- og avkastningsmål. For disse virksomhetene forventer Sandefjord kommune avkastning på investert kapital på lik linje med en privat eier. Ved utforming av utbyttemål må kommunen sikre god balanse mellom forventet utbytte og tilbakeholdt overskudd.

Ifølge eierskapsmeldingen skal innkalling og saksdokumenter til generalforsamlingen som hovedregel sendes ut minst seks uker før møtet. Det står at bestemmelser om innkallingsfrist til eierorganet bør forankres i vedtektene eller selskapsavtalen. I eierskapsmeldingen fra 2020 ønsket kommunen en innkallingsfrist på fire uker.

Bruk av valgkomite ved styrevalg bør også vedtektsfestes, ifølge eierskapsmeldingen.

Når det gjelder indirekte eierskap, sier eierskapsmeldingen at morselskapet skal sørge for tilstrekkelig tilgang på informasjon i datterselskapet. Dette skal formaliseres i vedtekter, instruks eller liknende dokument som vedtas av eierorganet til morselskapet. Selskapet må sørge for at kommunens krav og forventninger blir implementert i datterselskapet.

Til denne problemstillingen har vi utledet følgende revisjonskriterier:

- **Kommunen skal definere mål for og stille utbytte- og avkastningskrav til Greve Biogass.**
- **Vedtektene til selskapene må være i samsvar med minstekravene i aksjeloven, og bør i tillegg regulere bruk av valgkomite ved styrevalg og minimum 6 ukers innkallingsfrist til generalforsamling.**
- **Kommunens tilgang til informasjon fra datterselskapet skal formaliseres i vedtekter, instruks e.l. som vedtas i generalforsamlingen til morselskapet**
- **Styringsdokumentene for Greve Biogass skal revideres jevnlig.**

3.1.2. Fakta - styringsdokumenter

Kommunens mål og krav
Kommunens formål med eierskapet i Greve Biogass inngår i eierskapsmeldingen og er som følger:

> *Gjennom eierskapet i Greve Biogass ønsker Sandefjord kommune å ta en førende rolle i utviklingen av en bærekraftig avfallshåndtering spesielt, og «grønn» næring generelt. I kommuneplanens samfunnsdel i bærekraftsmål 11 om å gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, særlig delmål 11.6 om å redusere negative konsekvenser av luftkvalitet og forurensning.*

I aksjonæravtalen inngått av eierne av Greve Biogass i 2019, fremkommer det at selskapets virksomhet skal baseres på forretningsmessige prinsipper. For å sikre fullstendig utbygging av

Anlegget, skal det imidlertid ikke utbetales utbytte de fem første årene etter inngåelse av aksjonæravtalen. *Anlegget* er produksjonsanlegget for biogass, som ligger på Rygg i Tønsberg kommune.

Kommunen har ellers ikke definert særskilte mål for selskapet. Ifølge kommunen er det planer om å utarbeide eierstrategi for selskapet på sikt.

Vedtekter og andre styringsdokumenter – Greve Biogass
Vedtektene til Greve Biogass ble sist fastsatt på generalforsamlingen 27. juni 2024. Vedtektene inneholder selskapets foretaksnavn, virksomhet og forretningskontor, og videre selskapets aksjekapital og aksjenes pålydende.

Ifølge vedtektene § 9 skal valgkomiteen fremme forslag til generalforsamlingen om sammensetning av styret i selskapet, og om styrerepresentanter i Den Magiske fabrikken og dessuten om medlemmer til valgkomiteen.

Vedtektene regulerer ikke innkallingsfrist til generalforsamling.

Aksjonæravtalen har bla. bestemmelser om styrets sammensetning, valgkomite, daglig leder og kontakt med eierne. Avtalen har også bestemmelser som gjelder:

- overgangsordning for plikt til levering og mottak av våtorganisk avfall
- leieavtale med Tønsberg kommune – kjøp og finansiering av produksjonsanlegget for biogass
- videre drift og utvikling av produksjonsanlegget
- inntekter og finansiering av selskapets drift

Punkt 22 i aksjonæravtalen omhandler avtalens anvendelse for datterselskaper. Her følger det at selskapet kan opprette hel- eller deleide datterselskaper der dette tjener selskapets formål. Videre står det i aksjonæravtalen at

> *Bestemmelsene og prinsippene i Aksjonæravtalen gis anvendelse så langt de passer også for datterselskaper av Selskapet.*

Ifølge kommunen ble det vurdert om det var behov å endre aksjonæravtalen da Lindum gikk inn som eier i Den magiske Fabrikken i 2023.

På generalforsamlingen til Greve Biogass 27. juni 2024, ble prinsipper for eierstyring av Greve Biogass og datterselskapet Den Magiske Fabrikken vedtatt. Dokumentet oppsummerer prinsipper for eierstyring mellom Greve Biogass, Den Magiske Fabrikken og eierne av Greve Biogass. Prinsippene er som følger:

- Retningslinjer for Eierstyring og selskapsledelse utarbeidet av Norsk Utvalg for Eierstyring og Selskapsledelse (NUES) skal ligge til grunn for eierstyringen i Greve Biogass og i Den Magiske Fabrikken. Det innebærer blant annet at det årlig skal legges fram redegjørelse for

eierne. Redegjørelsen skal omfatte eierstyring og selskapsledelse i både Greve Biogass og Den Magiske Fabrikken.

- Styret i Greve Biogass skal påse og legge til rette for at *Aksjonæravtale Greve Biogass* overholdes.
- Generalforsamlingen i Greve Biogass velger styremedlemmer etter forslag fra valgkomiteen for selskapet.
- Valgkomiteen skal også fremme forslag for hvem som skal utpekes av Greve Biogass som styremedlemmer i Den Magiske Fabrikken.
- Styret i Greve Biogass ved styreleder representerer Greve Biogass som eier i generalforsamlingen til Den Magiske Fabrikken.
- Styret i Greve Biogass utpeker styremedlemmer i Den Magiske Fabrikken i samsvar med aksjonæravtalen som er inngått med Lindum AS.
- Styret i Greve Biogass skal påse at styremedlemmene i Den Magiske Fabrikken stemmer i tråd med aksjonæravtalen og øvrige retningslinjer og instrukser. Dersom styremedlemmer i Den Magiske Fabrikken ikke stemmer eller opptrer i samsvar med aksjonæravtalen mv. skal styret i Greve Biogass sørge for at de blir erstattet.
- Styret i Greve Biogass skal jevnlig orienteres om drift og utvikling i Den Magiske Fabrikken av de utpekte styremedlemmene i Den Magiske Fabrikken.
- Styret skal sørge for at visse saker i Greve Biogass og Den magiske Fabrikken skal fremlegges for generalforsamling og eller aksjonærmøte/eiermøte med de frister og i den form som gir eierne tilstrekkelig tid til å behandle sakene. Dette gjelder:
    - fusjon og fisjon
    - emisjon
    - kjøp av selskap eller virksomhet
    - vedtektsendring
    - andre saker av vesentlig betydning
- Innkalling til generalforsamling i Greve Biogass skal sendes eierne minst 6 uker før møtet.

Vedtekter og andre styringsdokumenter – Den Magiske Fabrikken
Vedtektene til Den Magiske Fabrikken ble sist fastsatt 12. januar 2023. Vedtektene inneholder selskapets foretaksnavn, virksomhet og forretningskontor, og videre selskapets aksjekapital og aksjenes pålydende.

Det ble inngått aksjonæravtale mellom Lindum og Greve Biogass om Den Magiske Fabrikken 12. januar 2023. Aksjonæravtalen har bla. bestemmelser om styrets sammensetning og saksbehandling, og om hvilke beslutninger som skal tas i generalforsamling og hvilke beslutninger som kan tas av styret.

3.1.3. Revisors vurdering
Kommunen har ikke satt særskilte mål for Greve Biogass utover det som følger av selskapets formål og føringer i aksjonæravtalen. Kommunen har heller ikke stilt krav til utbytte og avkastning, slik som eierskapsmeldingen legger opp til.

Vedtektene for både mor- og datterselskapet er i samsvar med minstekravene i aksjeloven. Vedtektene til Greve Biogass regulerer bruk av valgkomite, men ikke innkallingsfrist til generalforsamling. Innkallingsfrist på seks uker er derimot tatt inn i Prinsippene for eierstyring som ble vedtatt på generalforsamlingen i 2024. Vedtektene er sist oppdatert i hhv. 2023 og 2024.

Begge selskapene har aksjonæravtaler. Aksjonæravtaler gjelder for aksjonærene, med mindre andre – f.eks. selskapet, også er part i avtalen. Verken Greve Biogass eller Den Magiske Fabrikken er part i aksjonæravtalene. Selskapene er derfor i utgangspunktet ikke bundet av disse avtalene. Generalforsamlingen i Greve Biogass vedtok imidlertid i 2024 at styret skal overholde aksjonæravtalen, og dessuten at styret skal påse at styret i Den Magiske Fabrikken overholder aksjonæravtalen om selskapet, jf. generalforsamlingens vedtak om Prinsippene for eierstyring.

Aksjonæravtalen mellom Greve Biogass og Lindum om Den Magiske Fabrikken ble vedtatt 2023. Aksjonæravtalen mellom eierne av Greve Biogass ble inngått i 2019. Det har skjedd betydelige endringer i selskapet siden 2019, mest sentralt er flyttingen av ansatte og biogassproduksjon til datterselskapet. I tillegg har det vært en kommunesammenslåing siden avtalen ble inngått. Ifølge kommunen ble det vurdert at det ikke var behov for å endre avtalen da Lindum kom inn som eier i Den Magiske Fabrikken i 2023. Vi mener at det kan være behov for å vurdere å oppdatere avtalen på grunn av endringene som er gjort i konsernet. Se også punkt 4.2 om behovet for daglig leder i Greve Biogass. Krav om daglig leder inngår både i vedtektene og i aksjonæravtalen i selskapet.

Kommunen har sikret seg tilgang til informasjon fra datterselskapet gjennom Prinsippene for eierstyring, som er bindende for morselskapet gjennom vedtak på generalforsamlingen i Greve Biogass.

3.2. Gjennomføring av generalforsamlinger

3.2.1. Revisjonskriterier

Aksjeloven

Ordinær generalforsamling skal avholdes seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår. Den ordinære generalforsamlingen skal behandle og avgjøre følgende saker:

- godkjennelse av årsregnskap og eventuell årsberetning, herunder utdeling av utbytte
- andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen, jf. § 5-5

Ifølge § 5-8 skal generalforsamlingen holdes i møte, og det er styret som bestemmer møteformen. Dersom generalforsamlingen blir avholdt som fysisk møte, skal den som hovedregel avholdes i den kommune der selskapet har sitt forretningskontor. Aksjeeiere har rett til å delta elektronisk, med mindre styret finner at det foreligger saklig grunn for å nekte.

Dersom generalforsamlingen blir holdt som elektronisk møte, skal styret sørge for at det foreligger systemer som sikrer at lovens krav til generalforsamling blir oppfylt. Systemene må sikre at

deltakelsen og stemmegivningen kan kontrolleres på en betryggende måte, og det må benyttes en betryggende metode for å autentisere avsenderen, jf. § 5-8 fjerde ledd.

Styret innkaller til generalforsamling, jf. § 5-9. Innkallingen skal være sendt senest en uke for møtet skal holdes, om ikke vedtektene setter lengre frist, jf. § 5-10.

Aksjeeierne har rett til delta på generalforsamling, enten selv eller ved fullmektig av eget valg. Fullmektiger skal legge fram skriftlig fullmakt som er signert og datert, jf. § 5-2, med mindre samtlige aksjeeiere samtykker til unntak fra dette.

Møtelederen på generalforsamlingen skal sørge for at det føres protokoll for generalforsamlingen. Protokollen skal angi tid for generalforsamlingen og møteform. Protokollen skal videre angi hvor mange stemmer som er avgitt, og hvor mange aksjer og hvor stor andel av aksjekapitalen de avgitte stemmene representerer – fordelt på stemmer for og imot hver beslutning, dersom det er relevant for utfallet av avstemmingen, jf. § 5-16.

Dersom ingen aksjeeiere motsetter seg det, kan det gjennomføres forenklet generalforsamling, jf. § 5-7. Forenklet generalforsamling kan holdes uten fysisk møte, herunder ved hjelp av elektroniske hjelpemidler. Generalforsamlingen kan holdes uten å følge kravene i §§ 5-8 til 5-16. Det innebærer blant annet at det ikke er krav til innkalling. Styreleder eller den som generalforsamlingen utpeker til å lede generalforsamlingsbehandlingen, skal sørge for at det føres protokoll, jf. § 5-7a.

Ifølge § 5-7a skal protokollen ved forenklet generalforsamling angi at saken er behandlet etter § 5-7, og tidspunktet for behandlingen. Videre skal generalforsamlingens beslutning inntas i protokollen. I selskap med flere enn én aksjeeier skal protokollen angi antallet avgitte stemmer og hvor mange aksjer som har stemt for og imot beslutningen. I den utstrekning dette er relevant, skal det også angis hvor stor andel av aksjekapitalen de avgitte stemmer representerer.

KS' anbefalinger om godt eierskap
KS anbefaler at kommunestyret som hovedregel velger sentrale folkevalgte som representanter i eierorganet. Ordfører eller andre representanter må gis fullmakt for å kunne stemme på generalforsamling.

Kommunens eierstyring skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets vedtak. Eierstyringen skal skje gjennom eierorganet for selskapene. For selskapsformene AS og IKS bør det etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet, og disse bør forankres i eierskapsmeldingen.[4]

[4] KS anbefaling 7. Som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet.

Eierskapsmeldingen
Ifølge eierskapsmeldingen skal kommunen fremme sine eierinteresser i eierorganet. Alle møter i eierorganet skal bli presentert og behandlet politisk i formannskapet forkant av møtene. Unntaket er saker som det er pålagt at kommunestyret fatter vedtak i.

Det følger av delegeringsreglementet i Sandefjord at det er ordfører eller varaordfører som representerer kommunen i eierorganene. De skal handle innenfor de rammer som kommunestyret/formannskapet har trukket opp.

Prinsippene for eierstyring
Det fremgår av prinsippene for eierstyring, jf. pkt. 3.1.2, at Styret i Greve Biogass ved styreleder representerer Greve Biogass som eier i generalforsamlingen til Den Magiske Fabrikken.

Vi har utledet følgende revisjonskriterier:

- **Innkalling til generalforsamling i morselskapet bør sendes seks uker før generalforsamlingsmøtet, men senest én uke før.**
- **Innkalling til generalforsamling i morselskapet skal behandles i formannskapet før generalforsamlingsmøtet.**
- **Den som har fullmakt, skal representere eier i generalforsamlingen.**
- **Det skal skrives protokoll fra generalforsamlinger i samsvar med gjeldende krav.**

3.2.2. Fakta - gjennomføring av generalforsamlinger

Kommunen har et eierskapsteam bestående av fire ansatte, som hver har ansvaret for å følge opp «sine» selskap. Dette ansvaret innebærer å være første kontaktledd i kommunen, skrive politiske saker om selskapet og dessuten å delta i eiermøter og generalforsamlinger. Greve Biogass følges administrativt opp av næringssjefen i Sandefjord kommune.

Generalforsamlinger i Greve Biogass
Greve Biogass har gjennomført ordinære generalforsamlinger.

Tabell 1 Generalforsamlinger 2023 - 2025

Innkalling datert	Behandling i formannskapet	Generalforsamling	Innkallings-frist
16. mai 2023	Sak 135/23	29. juni 2023	6 uker, 2 dager
16. mai 2024	Sak 138/24	27. juni 2024	6 uker
5.mai 2025	Sak 71/25	16. juni 2025	6 uker

I formannskapsakene om innkallingen til generalforsamlingen, er det skrevet et saksfremlegg som vurderer de ulike sakene som skal behandles på generalforsamlingen. Det er innstilt på at formannskapet ber kommunens representant stemme i samsvar med vurderingene. Formannskapet har vedtatt denne innstillingen.

Det fremgår av innkallingene at generalforsamling skal gjennomføres ved bruk av Teams eller ved fysisk oppmøte på selskapets kontorer.

Det er skrevet protokoll fra generalforsamlingene. Det fremgår av protokollen at det er gjennomført ordinær generalforsamling, og videre redegjør protokollene for hvilke eiere som er representert, og for hvor mange aksjer de har, og dessuten hvem som representerer de ulike eierne i generalforsamlingen. Sandefjord var representert med varaordfører på to av generalforsamlingene, og med kommunens næringssjef på generalforsamlingen i 2025. Næringssjefen hadde fått fullmakt fra ordfører til å møte. Ifølge daglig leder i Den Magiske Fabrikken, er det i år systematisk kontrollert at de som har møtt på generalforsamlingen, har fullmakt. Tidligere var det kommunene selv som hadde ansvaret for å sørge for at eierrepresentantene hadde fullmakt.

Protokollen redegjør for hvilke eiere som har møtt fysisk i generalforsamlingen og hvilke eiere som har deltatt digitalt (deltatt på Teams).

Antall stemmer for og ev. imot de ulike beslutningene som ble tatt i generalforsamlingene, fremgår ikke av protokollene. Men det fremgår hvilke vedtak som ble fattet.

Protokollene er signert av styreleder og én av eierrepresentantene.

Generalforsamlinger i Den magiske Fabrikken
Den Magiske Fabrikken gjennomfører forenklede generalforsamlinger. I perioden 2023 – 2025 foreligger det følgende protokoller fra generalforsamlinger:

- Protokoll datert 12. januar 2023 – ekstraordinær generalforsamling
- Protokoll datert 30. juni 2023 – ordinær generalforsamling
- Protokoll datert 20. juni 2024 – ordinær generalforsamling
- Protokoll datert 1. juli 2024 – ekstraordinær generalforsamling
- Protokoll datert 6. mai 2025 – ordinær generalforsamling

Det fremgår av protokollen at generalforsamlingene er gjennomført som forenklede generalforsamlinger, med henvisning til aksjeloven § 5-7. Protokollene angir antall aksjer og andelen aksjer som var representert på generalforsamlingen, og redegjør for hvilke beslutninger som tatt. Det fremgår ikke av protokollene fra 2023 om vedtakene var enstemmige eller om det var dissens. I protokollene fra 2024 og 2025 står det at vedtakene var enstemmige.

Greve Biogass var representert ved styreleder i alle generalforsamlingene. Som tidligere nevnt, sier Prinsippene for eierstyring som ble vedtatt i 2024, at styreleder skal representere eier på generalforsamlingen i Den Magiske Fabrikken. Det foreligger ikke fullmakt til styreleder før dette.

3.2.3. Revisors vurdering
Innkallingen til generalforsamlingen i Greve Biogass er sendt ut seks uker før generalforsamlingen slik kommunen ønsker, og i samsvar med Prinsippene for eierstyring som ble vedtatt på

generalforsamlingen. Innkallingen ble sendt seks uker før generalforsamlingen også i 2023, da kravet i kommunens eierskapsmelding var fire ukers frist.

Den Magiske Fabrikken gjennomfører forenklede generalforsamlinger, og det er dermed ikke særskilte tidsfrister for innkallingen.

Kommunen har behandlet innkallingen til generalforsamling i Greve Biogass i formannskapet i forkant av selve generalforsamlingen både i 2023, 2024 og 2025, og har vedtatt føringer for sin eierskapsrepresentant.

Det er i samsvar med eierskapsmeldingen at varaordfører representerer eier i generalforsamlingen til Greve Biogass, og næringssjefen hadde fullmakt fra ordfører til å møte på generalforsamlingen i 2025.

Styreleder har representert Greve Biogass i generalforsamlingen i Den Magiske Fabrikken på alle generalforsamlingene f.o.m. 2023. Prinsippene for eierstyring vedtatt i juni 2024 fastsetter at styreleder skal representere eier i generalforsamlingene i Den Magiske Fabrikken. Vi kan ikke se at styret i Greve Biogass hadde gitt styreleder fullmakt til å representere eier i generalforsamlingene før dette.

Det er skrevet protokoll fra generalforsamlingene både i mor- og datterselskapet. Det fremgår ikke alltid av protokollene om beslutningene/vedtakene var enstemmige eller om de var truffet under dissens. Dette skal framgå av protokollen. Ved dissens er det antatt at det også skal angis hvor mange som stemte for eller imot, derimot ikke hvem som stemte på hvilken måte, Kreves det kapitalflertall, skal det ved dissens angis hvor stor del av kapitalen som stemte for og imot.[5]

3.3. Eiermøter og kommunikasjon mellom eier og konsern

3.3.1. Revisjonskriterier

Aksjeloven mm

Ifølge aksjeloven § 6-16 plikter styret i et datterselskap å gi styret i morselskapet opplysninger som er nødvendige for å kunne vurdere konsernets stilling og resultatet av konsernets virksomhet. Videre skal morselskapet underrette styret i datterselskapet om forhold som kan ha betydning for konsernet som helhet. Morselskapet skal også underrette datterselskapets styre om beslutninger som kan ha betydning for datterselskapet, før endelig beslutning treffes.

Aksjeloven regulerer ikke direkte styremedlemmenes taushetsplikt, men loven har noen bestemmelser som har betydning for å vurdere hvilken informasjon som selskapet ev. styret kan dele. De mest sentrale er bestemmelsene om likebehandling av aksjeeiere i § 4-1 og forbudet mot

[5] Jf. Andenæs (3. utg.) s. 275, Aarbakke m.fl. (4. utg.) s. 397-398.

misbruk av stilling i § 6-28. Ifølge § 4-1 gir alle aksjer lik rett i selskapet, med mindre annet er bestemt i vedtektene. Videre sier § 6-28 at styret eller andre som etter §§ 6-30 til 6-32 representerer selskapet, ikke må foreta seg noe som er egnet til å gi visse aksjeeiere en urimelig fordel på andre aksjeeieres eller selskapets bekostning.

Selskaper hvor ansatte har representasjon i styret, skal fastsette styreinstruks som gir nærmere regler om styrets arbeid og saksbehandling, jf. aksjeloven § 6-23. Det følger av forarbeidene til aksjeloven at en styreinstruks kan inneholde bestemmelser om taushetsplikt og inhabilitet som gjengir hva som følger av ellers gjeldende rettsregler.[6]

KS' anbefalinger om godt eierskap
KS anbefaler at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet. Et eiermøte er et møte mellom kommunen, styret og daglig leder for selskapet. Et eiermøte er en uformell arena der det ikke treffes vedtak, men hvor eieren og selskapet kan ha gjensidig informasjonsutveksling, forventningsavklaring og drøfte generell utvikling og rammevilkår for virksomheten. Det bør ikke legges føringer eller gi signaler som i eiermøtene som kan anses som å gripe inn i styrets myndighetsområde. Eiermøtene er uforpliktende både for selskapet og for eierne.[7]

Eierskapsmeldingen
Eierskapsmeldingen sier at dialog mellom selskapet og kommunen utenom generalforsamlingen, kan skje i eiermøter. Eierskapsmeldingen sier videre at det alltid er selskapet som skal invitere til møtet, men møtene kan initieres av kommunen. Eiermøter bør som hovedregel skje med minst én representant for hver eier til stede. I utgangspunktet bør det gjennomføres jevnlige eiermøter, forutsatt at virksomheten eller kommunen finner det hensiktsmessig.

Som tidligere nevnt, sier eierskapsmeldingen at morselskapet skal sørge for tilstrekkelig informasjon fra datterselskapet.

Ifølge eierskapsmeldingen skal virksomheten sende annen informasjon som er av betydning for kommunen som eier, herunder sende innkalling og protokoller fra styremøter hvor vesentlige saker er til behandling. Videre kan kommunen kreve å få oversendt slik informasjon der det anses som nødvendig. Det fremgår ikke av eierskapsmeldingen hvem i kommunen som kan kreve informasjon fra selskapet.

Virksomhetene skal årlig rapportere på om kravene i eierskapsmeldingen er overholdt innen 1. august hvert år, på skjema tilsendt fra eierkommunen.

Vi har utledet følgende revisjonskriterier:

---

[6] NOU 1996:3 Ny aksjelovgivning s 80
[7] KS anbefaling 6. Holde jevnlige eiermøter

- **Det skal gjennomføres jevnlige eiermøter.**
- **Kommunen skal informeres om vesentlige saker i mor- og datterselskap.**
- **Selskapet skal årlig rapportere på om kravene i eierskapsmeldingen er overholdt.**

3.3.2. Fakta – eiermøter og annen kommunikasjon

Punkt 7 i aksjonæravtalen om Greve Biogass omhandler kontakt med eierne. Ifølge punkt 7.3 skal daglig leder utarbeide forslag til årsrapport, som behandles av styre og generalforsamling. Årsrapporten skal kommentere eierstrategi og selskapsstrategi, i tillegg til lovpålagt innhold. Videre følger det av punkt 7.4 at styringsdialogen mellom selskapet og eierne ellers forutsettes å skje gjennom

- aksjonærenes behandling av årsrapporten
- generalforsamlingens behandling av selskapsstrategi, årsrapport, budsjett og årsregnskap
- aksjonærmøter som styret innkaller til ved behov

Både Greve Biogass og Den Magiske Fabrikken har vedtatt styreinstruks. Det følger av aksjonæravtalen mellom eierne av Greve Biogass pkt. 5.8 at styret skal fastsette instruks for styrets arbeid.

I styreinstruksen til Greve Biogass punkt 6 står det at styret har taushetsplikt i saker som regnes som konfidensielle, og at styret bestemmer selv når en sak er konfidensiell. Styremedlemmet kan verken bruke, vise, utlevere eller på annen måte tilgjengeliggjøre konfidensiell informasjon overfor andre når saken er underlagt taushetsplikt, med mindre det er særskilt avtalt med styret eller følger av lovgivningen. Styreinstruksen til Den magiske Fabrikken har tilsvarende bestemmelse.

Eiermøter

Ifølge kommunen er det fire eiermøter med Greve Biogass i året, herav blir ett eiermøte avholdt i forbindelse med generalforsamlingen. Det skal skrives referat fra eiermøtene, og det er selskapet som har ansvar for det.

Styreleder og daglig leder i Den Magiske Fabrikken deltar på eiermøtene sammen med styreleder/daglig leder for Greve Biogass. Sandefjord kommune er som oftest representert med ordfører og næringssjef. Næringssjef har ansvaret for å følge opp selskapet, jf. pkt. 3.2.2.

Det har vært følgende eiermøter i perioden 2023-2025:

- 2023: 30.juni og 27. november
- 2024: 1. mars[8], 18. april, 27. juni og 13. november
- 2025: 28. mars og 16. juni

[8] Holmestrand og Sandefjord kommune var forhindret fra å møte på eiermøtet 1. mars 2024, det ble derfor avholdt eget eiermøte for disse to kommunene 28. februar samme år. Det er skrevet felles referat fra disse møtene.

Det er skrevet referat fra eiermøtene som redegjør for hvem som deltok og hvilke saker det ble informert om.

Det er ikke egne eiermøter for eierne av Den Magiske Fabrikken.

Annen informasjonsutveksling
Styreleder i Greve sier at eierne skal informeres om vesentlige beslutninger, og videre at selskapet ønsker å ha tett dialog med eierne. Styreleder har full tillit til eierne, og sier at han aldri har opplevd problemer med informasjon som selskapet ønsker å holde konfidensiell.

Selskapet har heller aldri opplevd at en eier har bedt om en spesiell styresak, og styreleder mener at det skyldes at selskapet er i forkant og informerer.

I tillegg til eiermøter, har selskapet orientert i formannskapet i Sandefjord. Ifølge kommunen har dette skjedd ca. annet hvert år.

Rapportering på eierskapsmeldingen
Greve Biogass utarbeider årlig en redegjørelse om eierstyring og selskapsledelse. Selskapet skriver at de bruker Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (utarbeidet av NUES) så langt den passer. Tilsvarende redegjørelse om eierstyring og selskapsledelse blir utarbeidet for Den Magiske Fabrikken. Redegjørelsene inneholder blant annet informasjon selskapets virksomhet, styrets arbeid og godtgjørelser til styre og ledende ansatte.

I tillegg til redegjørelsen som selskapene utarbeider, samarbeider Vestfold-kommunene om å innhente informasjon fra selskapene om hvordan kommunenes felles eierskapsmelding blir fulgt opp. Dvs. at én av kommunene innhenter informasjon fra selskapet og distribuerer til de andre kommunene. Styreleder i Greve Biogass sier de rapporterer på eiernes eierskapsmeldinger når de blir bedt om det.

3.3.3. Revisors vurdering
Det blir gjennomført jevnlige og relativt hyppige eiermøter, der eierne og mor- og datterselskap er representert. Det bør gi et godt grunnlag for informasjonsutveksling mellom selskap og eiere. Det blir skrevet referat fra eiermøtene, dermed blir det dokumentert hvilke tema det blir informert om.

Kommunens eierskapsmelding har ikke krav om referat fra eiermøter. Vi mener at dette er noe som kommunen bør vurdere å innarbeide i eierskapsmeldingen.

Ellers gir både aksjonæravtale og styreinstruksene føringer om informasjon fra selskapet. Ifølge aksjonæravtalen skal styringsdialogen skje når aksjonærene behandler årsrapporten, i generalforsamlingen og i aksjonærmøter dvs. i eiermøter. Aksjonæravtalen legger ikke opp til at eierne kan kreve å få informasjon utenom disse møtepunktene. Styreinstruksene gir også styremedlemmene taushetsplikt. Vi mener at føringen i eierskapsmeldingen om at kommunen kan kreve få oversendt informasjon som kommunen mener er vesentlig, herunder styreprotokoller, til en viss grad står i konflikt både med aksjonæravtalen og styreinstruksene.

Det følger av aksjeloven at selskapet må likebehandle sine eiere. Det betyr at Sandefjord kommune og de andre kommunene i Vestfold som ev. har denne føringen i sin eierskapsmelding, ikke har rett på mer informasjon enn andre eiere. Selskapet er ikke bundet av eiernes eierskapsmeldinger, og må derfor vurdere hvordan de informerer opp mot reglene i aksjeloven og egne retningslinjer. Vi mener at kommunen bør vurdere føringene i eierskapsmeldingen på dette området. Vi viser også til pkt. 3.1.3 om behovet for å oppdatere styringsdokumenter.

Det kan for øvrig være behov for å klargjøre hvem i kommunen som eventuelt kan kreve informasjon fra selskapet.

Kommunen tar selv initiativ til å innhente informasjon fra selskapet om hvordan eierskapsmeldingen blir fulgt opp. Ordningen som Vestfold-kommunene har, om at en kommune innhenter informasjon for alle, fremstår som en ressursbesparende ordning for selskapene. I tillegg utarbeider selskapene egen redegjørelse om eierstyring.

4. Styrenes forvaltning

Har styrene ivaretatt sitt ansvar for forvaltningen av selskapene og tilsyn med daglig leder?

4.1. Revisjonskriterier

Aksjeloven
§ 6-12 sier følgende om styrets ansvar for forvaltningen av selskapet:

> *(1) Forvaltningen av selskapet hører under styret. Styret skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten.*
>
> *(2) Styret skal i nødvendig utstrekning fastsette planer og budsjetter for selskapets virksomhet. Styret kan også fastsette retningslinjer for virksomheten.*
>
> *(3) Styret skal holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og plikter å påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.*
>
> *(4) Styret iverksetter de undersøkelser det finner nødvendig for å kunne utføre sine oppgaver. Styret skal iverksette slike undersøkelser dersom dette kreves av ett eller flere av styremedlemmene.*
>
> *(5) Hvis det er avtalt at selskapet ikke skal ha bedriftsforsamling, jf. § 6-35 annet ledd, gjelder lov om allmennaksjeselskaper § 6-37 fjerde ledd tilsvarende.*

I selskaper hvor ansatte har representasjon i styret, skal styret fastsette en styreinstruks om styrets arbeid og saksbehandling, jf. § 6-23. Instruksen kan blant annet inneholde regler om hvilke saker som skal styrebehandles, og daglig leders arbeidsoppgaver og plikter overfor styret. Instruksen kan også inneholde regler for innkalling og møtebehandling.

Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelse og selskapets virksomhet for øvrig, og kan fastsette instruks for den daglige ledelse, jf. § 6-13.

Ifølge § 6-14 står daglig leder for den daglige ledelse av selskapets virksomhet, og skal følge de retningslinjer og pålegg styret har gitt. Daglig leder skal sørge for at selskapets regnskap er i samsvar med lov og forskrifter, og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte.

Daglig leder skal minst hver fjerde måned gi styret underretning om selskapets virksomhet, stilling og resultatutvikling, jf. § 6-15.

Vedtekter og aksjonæravtale - Greve Biogass
Ifølge vedtektene til Greve Biogass § 7 skal styret bestå av tre til fem styremedlemmer og to varamedlemmer etter generalforsamlingens nærmere beslutning. Videre skal selskapet ha en daglig leder som ansettes av styret.

Aksjonæravtalen mellom eierne av Greve Biogass, gjelder i utgangspunktet bare for de som er part i avtalen, dvs. for eierne og ikke for selskapet. Men generalforsamlingen i selskapet har vedtatt at styret skal påse og legge til rette for at bestemmelsene i aksjonæravtalen overholdes.[9] Aksjonæravtalen har bestemmelser om styret. Ifølge aksjonæravtalen skal

- styret skal ha møte så ofte styret eller styrets leder finner det nødvendig, dog minst fire ganger i året
- ett styremøte behandle selskapets budsjett og fremleggelse av årsregnskap
- styret motta kvartalsvise rapporter fra daglig ledelse etter prinsipper fastsatt av styret
- styret fastsette instruks for styrets arbeid og forholdet til daglig leder
- selskapets firma tegnes av styrets leder og ett styremedlem i fellesskap
- styret ansette daglig leder for selskapet
- styret fastsette instruks for daglig leder

Vedtekter og aksjonæravtale – Den Magiske Fabrikken
Ifølge vedtektene til Den Magiske Fabrikken § 7 skal selskapets styre bestå av fem til sju medlemmer og eventuelt varamedlemmer etter generalforsamlingens nærmere beslutning. Daglig leder ansettes av styret.

Selskapets firma skal tegnes av to styremedlemmer i fellesskap.

Aksjonæravtalen mellom eierne av Den Magiske Fabrikken har bestemmelser om styret. Punkt 3 i avtalen sier at:

- Selskapets styre skal ha fem medlemmer. Greve Biogass har rett til å utpeke tre styremedlemmer inkludert styreleder, Lindum har rett til å utpeke to styremedlemmer.
- Styret skal møtes minst seks ganger i året.
- Innkalling til styremøter sendes minst sju dager før møtet, med mindre styret samtykker til kortere frist.
- Styret skal vedta selskapets forretningsplan og investeringsbudsjett.
- Forretningsplan og investeringsbudsjett revideres minst én gang årlig.

Det følger av avtalen punkt 3.1 at partene i avtalen skal påse at styremedlemmene opptrer og stemmer i overensstemmelse med aksjonæravtalen.

[9] Følger av Prinsipper for eierstyring av Greve Biogass AS og datterselskapet Den Magiske Fabrikken AS vedtatt på generalforsamlingen i 2024.

Vi har utledet følgende revisjonskriterier

- **Styret i Greve Biogass skal ha minst fire styremøter i året, og styret i Den Magiske Fabrikken minst seks.**
- **Styrene skal holde seg orientert om selskapenes økonomiske stilling, og påse at virksomheten, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll**
- **Styrene skal fastsette plan og budsjett for selskapets virksomhet**
- **Styrene skal fastsette styreinstruks og instruks for daglig leder**
- **Styrene skal føre tilsyn med daglig leder, herunder påse at daglig leder rapporterer om selskapets virksomhet, stilling og resultatutvikling minst hver fjerde måned.**

4.2. Greve Biogass AS

Styre og daglig ledelse
Greve Biogass har valgkomite bestående av tre personer. Valgkomiteen fremmer forslag til valg av styremedlemmer.

Styret i Greve Biogass	Fram til 16.6.25	Fra 16.6.25
Styreleder	Thor Oscar Bolstad	Bård Stranheim
Styremedlemmer	Rino Sander Jørgensen	Rino Sander Jørgensen
	Vibeke Rasmussen	Vibeke Rasmussen
Varamedlemmer	Jarle Øygarden	Jarle Øygarden
	Britt Røed Lohne	Britt Røed Lohne

Mor- og datterselskap hadde fram til oktober 2023 felles daglig leder. Styret vedtok i møte 3. oktober 2023 å avvikle denne ordningen, fordi de vurderte at ordningen kunne gi utfordringer knyttet til habilitet. Fordi vedtektene sier at Greve Biogass skal ha daglig leder, vedtok styret at styreleder skulle gå inn i rollen som daglig leder i selskapet. Videre ønsket styret at Greve Biogass skulle inngå en avtale om kjøp av administrative tjenester fra Den Magiske Fabrikken. Avtalen ble inngått i november 2023 og omfatter tjenester knyttet til CFO, styresekretariat, post, generalforsamling mv.

Styreleder (fram til 16.6.25) sier at hans oppgaver som daglig leder i Greve Biogass er å sette opp styremøter sammen med daglig leder i Den Magiske Fabrikken, og å forberede generalforsamlingen. Han er for øvrig usikker på om det er behov for å ha daglig leder i Greve Biogass fremover.

Styremøter/-saker
Selskapet bruker Styreplan som er en digital styreplattform for styrebehandling, dokumentoppbevaring og protokollsignering med BankID.

Greve Biogass hadde seks styremøter både i 2023 og 2024. I første halvår 2025 har det vært to styremøter.

Selskapet har et årshjul/årsplan som viser hvilke saker styret skal behandle. Ifølge årshjulet for 2025 skulle styremøtene ha følgende fokus:

- Første styremøte skal ha fokus på administrative saker, dvs
  - innkalling til generalforsamling
  - instrukser og fullmaktsmatrise
  - styrekalender
  - evaluering av styrets arbeid
  - gjennomgang av forsikringer
- Andre styremøte skal ha fokus på rapportering
  - åpenhetsloven
  - gjennomgang og godkjenning av årsregnskap og styreberetning
  - årsrapport til eierne
- Tredje styremøte skal ha fokus på langtidsbudsjett og kapitalsituasjonen
- Fjerde styremøte skal ha fokus på budsjett og HMSK (helse, miljø, sikkerhet og kvalitet).

Gjennomgang av styresaker viser at styret i perioden 2023-2025 har behandlet saker som blant annet gjelder

- årsregnskap og styreberetning
- transaksjoner med Den Magiske Fabrikken eller Reklima
- status i Den Magiske Fabrikken og i Reklima
- administrative forhold

Når det gjelder styremøter i 2025, behandlet første styremøte andre saker enn hva årshjulet legger opp til. Ifølge daglig leder i Den Magiske Fabrikken er det en ambisjon at Greve Biogass skal følge årshjulet, men man tilpasser ut fra hva som skjer og hva det er behov for.

Det er ikke noen fast rapportering av status i Greve Biogass. Daglig leder i Den Magiske Fabrikken sier at det er fordi at det ikke er noen aktivitet i Greve Biogass, så når de rapporterer på driften i selskapet, er det driften i Den Magiske Fabrikken og Reklima de rapporterer på.

Styret har vedtatt budsjett for selskapet både i 2023 og 2024. I budsjettet for 2025 er det i sum budsjettert med driftsutgifter i underkant av kr 600 000, som primært gjelder styrehonorar og kjøp av regnskaps- og administrative tjenester. Det er ikke budsjettert med driftsinntekter.

Ifølge tidligere styreleder er det ikke vedtatt en egen plan for virksomheten i Greve Biogass. Det har sammenheng med at alle oppgavene som selskapet tidligere hadde, nå ligger i Den Magiske Fabrikken.

Revisor
Ifølge redegjørelsen om eierstyring, deltar revisor i styremøtet som behandler årsregnskapet. I tillegg skal styret og revisor ha minst ett møte i året uten at daglige ledelsen er til stede.

Vi ser av styresakene at revisor deltok på styremøtet våren 2024 og våren 2025 da hhv. årsregnskapet for 2023 og 2024 ble behandlet. Det fremgår av protokollen fra styremøtene at i forbindelse med dette, ble det gjennomført møte med revisor uten at daglige ledelsen ikke var til stede under behandlingen.

Instrukser
Styret har fastsatt *Instruks for styret og styreleder*. Instruksen ble fastsatt på styremøte 17. mars 2022. Styreinstruksen har blant annet bestemmelser om styrets arbeidsoppgaver, styreleders arbeidsoppgaver, saksbehandling i styret, daglig leders arbeidsoppgaver overfor styret, og som tidligere nevnt - taushetsplikt.

Styret fastsatte instruks for daglig leder i styremøte 25. mai 2023. Den gjaldt fram styreleder gikk inn i rollen som daglig leder og avtalen om kjøp av administrative tjenester fra Den Magiske Fabrikken ble inngått.

Tilsyn med daglig leder
Styreleder, i sin rolle som daglig leder, sier at han rapporterer til styret i ordinære styremøter. I tillegg formidles saker og informasjon fra Den Magiske Fabrikken til styremedlemmene mellom de ordinære styremøtene. Rapporteringen fra Den Magiske Fabrikken og Reklima blir også lagt fram for styret.

Selskapet har ikke utarbeidet fullmaktsmatrise. Ifølge daglig leder i Den Magiske Fabrikken er det fordi det ikke er aktivitet i selskapet.

4.3. Den Magiske Fabrikken

Styre og daglig ledelse
Ifølge aksjonæravtalen om Den Magiske Fabrikken har Greve Biogass rett til å velge tre av styremedlemmene i selskapet, inkludert styreleder. Lindum har rett til å velge to styremedlemmer. Valgkomiteen til Greve Biogass innstiller på valg til styremedlemmer også i Den Magiske Fabrikken.

I praksis velger Den Magiske Fabrikken sitt styre på ekstraordinær generalforsamling, etter at eierne har hatt sine ordinære generalforsamlinger.

Styret i Den Magiske Fabrikken	
Styreleder	Arvid Gusland
Styremedlemmer	Lene Vesterlund
	Hanne Margrete Lenes Solem
	Pål Yngve Smits

	Magnar Bakke
Varamedlemmer	Ketil Tveter Salvesen
	Thor Oscar Bolstad

Gry Haugsnes er daglig leder i selskapet.

Styremøter/-saker
Den Magiske Fabrikken bruker også Styreplan.

Selskapet hadde elleve styremøter både i 2023 og 2024, og det har vært fire styremøter i første halvår 2025.

Selskapet har et årshjul, som viser hvilke saker styret skal behandle.
Det er lagt inn sju styremøter i årshjulet for 2025. Styremøtene skal etter årshjulet ha følgende fokus:

- Første styremøte skal ha fokus på administrative oppgaver – tilsvarende oppgaver som styret i Greve Biogass skal behandle i sitt første styremøte.
- Andre styremøte – innkalling til generalforsamling
- Tredje styremøte – åpenhetsloven, årsregnskap, styrets beretning og rapportering til eierne
- Fjerde styremøte – ordinær og ekstraordinær generalforsamling
- Femte styremøte – strategi og langtidsbudsjett
- Sjette styremøte – budsjett
- Sjuende styremøte – HMSK (helse, miljø, sikkerhet og kvalitet).

Ifølge styreleder forsøker man å følge årshjulet, men selskapet har hatt mange tunge saker, og har måttet tilpasse hvilke saker som behandler ved behov. I løpet at et år mener styreleder at styret skal behandle saker om

- evaluering av styrets arbeid
- gjennomgang av fullmaktsituasjonen
- forsikringer
- risikostyring
- HMS
- kapitalsituasjonen

Styreleder sier videre at selskapet siden 2023 har brukt mye tid saker om investeringer og finansiering. Selskapet er fortsatt i en fase der det jobbes med å stabilisere driften.

Gjennomgang av styresaker viser at orientering fra ledelsen og status økonomi er satt opp som sak og behandlet i de fleste styremøtene. Ledelsen legger fram en skriftlig redegjørelse som omfatter HMS, drift, økonomi og likviditet i selskapet. Dessuten blir det orientert om andre aktuelle

saker, f.eks. bussanbud i fylkeskommunen. Styret har i perioden 2023-2025 i tillegg behandlet saker om investeringer og finansiering, evaluering av daglig leder, årsregnskap og styreberetning mv.

Den Magiske Fabrikken har også behandlet andre saker i første styremøte i 2025 enn hva årshjulet legget opp til.

Styret vedtar årlig budsjett for selskapet. Selskapet har også en ettårig og en treårig produksjonsplan. Den ettårige produksjonsplanen er vedtatt av styret. Den treårige planen er ifølge daglig leder også forelagt styret. Hun mener at budsjettet og produksjonsplanen utgjør selskapets forretningsplan.

Revisor
Ifølge redegjørelsen om eierstyring, deltar revisor i styremøtet som behandler årsregnskapet. I tillegg skal styret og revisor ha minst ett møte i året uten at daglige ledelsen er til stede.

Vi ser av styresakene at revisor deltok på styremøtet våren 2024 og våren 2025 da hhv. årsregnskapet for 2023 og 2024 ble behandlet. Det fremgår av protokollen fra styremøtene at i forbindelse med dette, ble det gjennomført møte med revisor uten at daglige ledelsen ikke var til stede under behandlingen.

Instrukser
Styret har fastsatt instruks for styret og styreleder. Den ble vedtatt på styremøte 5. mai 2023. Styreinstruksen har i all hovedsak samme oppbygging som styreinstruksen i Greve Biogass, og har bestemmelser om styrets arbeidsoppgaver, styreleders arbeidsoppgaver saksbehandling i styret, daglig leders arbeidsoppgaver overfor styret og taushetsplikt.

Det er utarbeidet stillingsinstruks for daglig leder. Instruksen ble vedtatt på styremøte 5. mai 2025.

Tilsyn med daglig leder
Daglig leder utarbeider månedsrapporter som sendes til styret. I månedsrapportene redegjør daglig leder for HMS, drift og økonomi i selskapet. Disse rapportene sendes også til styret i Greve Biogass. Daglig leder erfarer at styret følger opp disse rapportene, og også etterspør mer informasjon.

Selskapet har utarbeidet en fullmaktmatrise som en del av daglig leders stillingsinstruks. I fullmaktmatrisen fremgår hvilke fullmakter selskapets CEO[10] og CFO [11]har til å inngå kontrakter og til å godkjenne fakturaer mv.

[10] CEO – Chief Executive Officer dvs. daglig leder
[11] CFO- Chief Financial Officer dvs. økonomisjef

4.4. Revisors vurdering

Selskapets faktiske situasjon har betydning for hvordan styret må utøve sitt ansvar. Situasjonen til Greve Biogass endret seg da virksomheten ble flyttet til datterselskapet, og det har betydning for styrets aktivitet. I tillegg til kravene i aksjeloven, gir både aksjonæravtalen og styreinstruksen føringer for styret. Både aksjonæravtalen og styreinstruksen er inngått/vedtatt før virksomheten ble overført til datterselskapet. Det kan være grunn til å vurdere om det er behov for å oppdatere disse dokumentene som en følge av disse endringene. Dersom styret og eierne vurderer at det ikke lenger er behov for å ha egen daglig leder i Greve Biogass, vil det også være behov for å oppdatere vedtektene, se også pkt. 3.1.3.

Aksjonæravtalene stiller krav om minste antall styremøter per år. Begge selskapene har hatt flere styremøter de siste årene, enn minimumskravet.

Vi mener at begge styrene holder seg orientert om selskapenes økonomiske stilling. Bortsett fra at styret behandler årsregnskapet, er det lite rapportering som gjelder økonomien i Greve Biogass. Dette skyldes at det ikke er aktivitet i morselskapet. I Greve Biogass er det dermed i hovedsak aktiviteten i Den Magiske Fabrikken (og Reklima) som det rapporteres om.

Daglig leder i Den Magiske Fabrikken rapporterer til styret i Den Magiske Fabrikken om økonomi og driften i selskapet ellers, hver måned. Disse rapportene blir også sendt til styret i morselskapet, og blir behandlet der. I tillegg behandler begge styrene budsjett og årsregnskap for selskapene. Den Magiske Fabrikken utarbeider også en produksjonsplan som styret vedtar.

Begge styrene har etablert ulike tiltak for å påse at virksomheten er under betryggende kontroll og for å ha tilsyn med daglig leder. Styrene har regelmessige møter, og som nevnt over, er det hyppig og regelmessig rapportering fra administrasjonen. Det er utarbeidet et årshjul som viser at det er lagt opp til systematisk styring. Samtidig at ser vi at årshjulet ikke alltid blir fulgt. Som nevnt over, har styrene vedtatt styreinstrukser som gir føringer for styrets arbeid.

Styret har fastsatt instruks for daglig leder i Den Magiske Fabrikken, og det er fastsatt en fullmaktmatrise som hvilket handlingsrom administrasjonen har i økonomiske saker.

Greve Biogass har ikke hatt instruks for daglig leder etter at selskapet gikk over til å ha kombinert styre- og daglig leder. Styret skal ha tilsyn med daglig leder, og denne tilsynsfunksjonen svekkes når styreleder også er daglig leder. En styreinstruks kan bidra til å klargjøre rollene, og ha tiltak for å styrke uavhengigheten og styrets tilsynsfunksjon.

Som nevnt, skal selskapet vurdere om det er fortsatt behov for å ha daglig leder.

5. Konklusjoner og anbefalinger

5.1. Konklusjoner

Styres konsernet i samsvar med kommunens vedtak og føringer, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for eierstyring?

Vi mener at konsernet i all hovedsak styres i samsvar med kommunens vedtak og andre relevante føringer og krav. Det innebærer blant annet at innkallinger til generalforsamlinger i morselskapet blir behandlet i formannskapet, at kommunens representant i generalforsamling har hatt fullmakt og dessuten at det blir gjennomført jevnlige eiermøter med selskapet.

Vi vil likevel kommentere følgende:

- Kommunen har ikke stilt utbytte- eller avkastningsmål til selskapet.
- Styringsdokumenter for selskapet, så som vedtekter og aksjonæravtaler, bør jevnlig revideres. Det er gjort vesentlige endringer i virksomheten til Greve Biogass de siste årene, og vi mener derfor at det kan være behov for å oppdatere disse dokumentene.
- Det fremgår ikke alltid av protokollene fra generalforsamlingene om beslutninger har vært enstemmige eller om det har vært dissens.
- Formuleringen i eierskapsmeldingen om å kreve informasjon fra selskapet er uklar, både i forhold til reglene om likebehandling av aksjonærer, og når det gjelder hvem i kommunen som skal kunne kreve slik informasjon.

Har styrene ivaretatt sitt ansvar for forvaltningen av selskapene og tilsyn med daglig leder?

Vi mener at styrene ivaretar ansvaret for forvaltningen av selskapet og fører tilsyn med daglig leder.

Forvaltnings- og tilsynsansvaret ivaretas blant annet ved at styrene har jevnlige styremøter som behandler rapporter om driften i selskapet, at de vedtar budsjetter og planer for virksomheten og dessuten at det er utarbeidet instrukser både for styrene og for daglig leder.

Som nevnt over, kan det være behov for å gjøre endringer i styringsdokumenter for Greve Biogass, herunder styreinstruksen. Vedtektene må revideres dersom selskapet ikke lenger skal ha daglig leder.

5.2. Anbefalinger

Vi anbefaler kommunen å

- vurdere om det er behov for å revidere styringsdokumenter for Greve Biogass
- vurdere om det er behov for å justere føringen i eierskapsmeldingen om retten til å kreve informasjon fra selskapene.

- sørge for at generalforsamlingsprotokoller skrives i samsvar med gjeldende krav

Litteratur og kildereferanser

Lover og forskrifter

Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).
Forskrift 17. juni 2019 nr. 904 om kontrollutvalg og revisjon
Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper

Andre kilder

KS folkevalgtprogram: Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, 2020Bråthen, Tore. «Kommentar til aksjeloven, note 821 og 822.» I *Norsk lovkommentar, Gyldendal Rettsdata* (siste revidert 2024) hentet 21.08.2025.

Kommunens dokumenter

Eierskapsmelding for Sandefjord kommune – 2020
Eierskapsmelding for Sandefjord kommunen – 2024-2027

Vedlegg

Vedlegg 1: Uttalelser fra Sandefjord kommune

Til Vestfold Telemark Revisjon IKS
v/Anne Hagen Stridsklev

Utsatt offentlighet, jf. offl § 5 andre ledd.

Jeg viser til mail nederst. Under sender jeg, på vegne av kommunedirektøren, Sandefjord kommunes uttalelse om rapport vedr. Greve Biogass.

Kommunens eierskapsmelding definerer hvordan Sandefjord kommune håndterer sine eierskap. Kommunedirektøren registrerer at revisjonen mener konsernet i all hovedsak styres i samsvar med kommunens vedtak og andre relevante føringer og krav.

Kommunedirektøren registrerer videre de endringsforslag som kommer frem i rapporten. Disse vil bli vurdert ved neste revidering av Eierskapsmeldingen. Når det gjelder styringsdokumenter for Greve Biogass vil kommunen som eier ta initiativ til at disse gjennomgås og vurderes revidert.

Selskapet Greve Biogass er et kommersielt prosjekt som ennå må anses å være i startgropen med tanke på de endringer i selskapsstrukturen som har vært gjort de siste årene. Det har vært eiers vurdering at selskapet må etablere seg som aktør og først og fremst jobbe mot dette. Det har derfor ikke vært naturlig å sette utbytte- eller avkastningsmål i tråd med eierskapsmeldingen. Dette vil eierne måtte ta stilling til i tiden fremover, og Sandefjord kommune vil ta initiativ til at det gjøres en vurdering av selskapets kapasitet, og hva eierne i fremtiden vil kunne forvente.

Sandefjord kommune har en aktiv eierstyring overfor de selskapene kommunen har eierinteresser i og det gjøres jevnlig vurderinger av behov for endringer. Dette har blitt ytterligere forsterket gjennom Eierskapsnettverket i Vestfoldkommunene som ble dannet i 2022. Gjennom nettverket vil det være mulig å legge mer tyngde bak krav ved at flere eiere i et selskap stiller krav om det samme.

For de øvrige anbefalingene vil kommunen følge opp overfor selskapet og fortsette å være tydelig, gjennom deltakelse i eierorganet, i forventningen om at Eierskapsmeldingens prinsipper følges opp.

Med vennlig hilsen

Jan Erik Hvidsten
Næringssjef - seksjonsleder næring
Sandefjord kommune
Tlf. 900 31 870

SANDEFJORD KOMMUNE

Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring

Forvaltningsrevisjonen startet opp ved oppstartsbrev til kommunen og til selskapene 22.mai 2025. Vi hadde oppstartsmøter hhv. 11., 16. og 20. juni. I møtene presenterte vi prosjektplanen med problemstillinger, kilder for revisjonskriterier og plan for gjennomføringen. Oppstartsmøtene ble dessuten brukt til å samle inn informasjon om eierstyringen i kommunen og aktiviteten i selskapsstyrene.

Eierskapskontroller og forvaltningsrevisjoner skal gjennomføres på en måte som sikrer at informasjonen i rapporten er relevant og pålitelig. At dataene er relevante (gyldige/valide) innebærer at de beskriver de forholdene som problemstillingene omhandler. Pålitelighet (reliabilitet) handler om at innsamling av data skal skje så nøyaktig som mulig, og at det ikke har skjedd systematiske feil underveis.

Vi vil nedenfor redegjøre for datagrunnlaget vårt og hvilke metoder vi har brukt for å svare på problemstillingene. Vi vil også beskrive hvilke tiltak som er brukt for å sikre dataenes relevans og pålitelighet.

Innsamling av data, relevans og pålitelighet

Datainnsamling og rapportskriving har foregått i perioden juni til september 2025.

For å undersøke problemstillingene har vi gjennomført intervjuer og gjennomgått relevant dokumentasjon.

Intervjuer er med ett unntak gjennomført under oppstartsmøtene. På oppstartsmøtet med kommunen deltok

- næringssjef
- økonomisjef
- representant fra Kommuneadvokaten

På oppstartsmøtet med Greve Biogass deltok

- styreleder (fram til 16. juni) som også var fungerende daglig leder

På oppstartsmøtet med Den magiske Fabrikken deltok

- styreleder
- daglig leder

Vi har i tillegg hatt et intervju med daglig leder i Den Magiske Fabrikken alene.

Det er skrevet referat fra alle møter/intervjuer, og referatene er verifisert av intervjuobjektene.

Vi har gjennomgått følgende dokumentasjon:

- Eierskapsmelding – Sandefjord kommunen 2020
- Eierskapsmelding – Sandefjord kommune 2024-2027

- Formannskapssakene 135/23, 138/24 og 135/25
- Vedtekter for Greve Biogass AS
- Vedtekter for Den Magiske Fabrikken AS
- Aksjonæravtale mellom eierne av Greve Biogass AS
- Aksjonæravtale mellom eierne av Den Magiske Fabrikken AS
- Innkallinger til og protokoller fra generalforsamlinger i mor- og datterselskap
- Instrukser – styre og daglig leder fra selskapene
- Referater fra eiermøter

Vi har hatt tilgang til den digitale styreportalen – Styreplan – som selskapene bruker. Vi har sett på styresaker fra begge selskapene for perioden 2023 til 30.6.2025. Vi har ikke gjennomgått alle saker, vi har primært sett på hvilke type saker som styrene har behandlet, og når sakene er behandlet.

Vi har gjort ulike tiltak for å sikre at dataene er relevante og pålitelige. Vi har utarbeidet intervjuguider som er brukt under møter og intervjuer, og som tidligere nevnt er det skrevet referater som er verifisert. De vi har intervjuet, har kunnskap om det som revisjonen omhandler. Informasjon i dokumenter er størst mulig grad sammenholdt med informasjon gitt i intervju, og omvendt.

Vi har sjekket ut med administrasjonen i kommunen og med selskapene, at fakta i rapporten er korrekt framstilt. Rapporten er sendt kommunen og til selskapene til uttalelse, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 14. Uttalelsen ligger i vedlegg 1.

Personopplysninger

I forbindelse med denne eierskapskontrollen/forvaltningsrevisjonen har vi behandlet personopplysninger som navn og epostadresse til ansatte i kommunen og i selskapene.

Vårt rettslige grunnlag for å behandle personopplysninger i forbindelse med eierskapskontroll er kommuneloven § 24-10, jf. § 23-6, og for forvaltningsrevisjon kommuneloven § 24-2 fjerde ledd.

Vi behandler personopplysninger slik det er beskrevet i vår personvernerklæring. Personvernerklæringen er tilgjengelig på vår nettside vtrevisjon.no.

God kommunal revisjonsskikk - kvalitetssikring

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll skal gjennomføres, dokumenteres, kvalitetssikres og rapporteres i samsvar med kommuneloven og god kommunal revisjonsskikk.[12]

[12] God kommunal revisjonsskikk i forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll kommer til uttrykk først og fremst i RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon og RSK 002 Standard for eierskapskontroll. Gjeldende standarder er fastsatt av Norges Kommunerevisorforbunds styre høsten 2020. Standarden bygger på norsk regelverk og

Kvalitetssikringen skal sikre at undersøkelsen og rapporten har nødvendig faglig og metodisk kvalitet. Videre skal det sikres at det er konsistens mellom bestilling, problemstillinger, revisjonskriterier, data, vurderinger og konklusjoner.

Vestfold og Telemark revisjon IKS har et system for kvalitetsstyring som er i samsvar med den internasjonale standarden for kvalitetsstyring.[13] Denne forvaltningsrevisjonen er kvalitetssikret i samsvar med vårt kvalitetsstyringssystem og i samsvar med kravene i RSK 001.

internasjonale prinsipper og standarder, fastsett av International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) og Institute of Internal Auditors (IIA).

[13] ISQM 1 og 2 er internasjonale standarder for kvalitetsstyring og oppdragskontroll for revisjonsforetak som utfører revisjon eller forenklet revisorkontroll av regnskaper, eller andre attestasjonsoppdrag eller beslektede tjenester.

På vakt for fellesskapets verdier

Rapporten er utarbeidet av
Vestfold og Telemark revisjon IKS

Har du spørsmål til rapporten?
Ta kontakt med oss:
Telefon: 33 07 13 00
E-post: post@vtrevisjon.no

www.vtrevisjon.no

25: 3907 404